

Στη νουβέλα του «**Ο ένοικος**» ο Χαβιέρ Θέρκας αφηγείται την πορεία ενός απλού ανθρώπου από τη ρουτίνα στην αβεβαιότητα και, τελικά, στην αυτοκαταστροφή

Όταν η καθημερινότητα οδηγεί στην τρέλα

ΧΑΒΙΕΡ ΘΕΡΚΑΣ
Ο ένοικος
Μετάφραση Ιφιγένεια Ντούμη,
Εκδόσεις Πατάκη, 2011, σελ.
161, τιμή 9,50 ευρώ

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΕΚΟΥ

«**Ε**ίναι άσκοπο να γράφει κανείς τεράστια βιβλία αναπτύσσοντας σε 500 σελίδες μια ιδέα που μπορεί κάλλιστα να αποδοθεί σε πέντε λεπτά κουβέντας. Είναι προτιμότερο να προσποιείσαι ότι αυτά τα βιβλία ήδη υπάρχουν και να κάνεις μια σύντομη ή κάποια σχόλια» υποστήριζε ο Χόρχε Λουίς Μπόρχες.

Είναι το πρώτο πράγμα που σκέφτεται κανείς διαβάζοντας το σύντομο μυθιστόρημα με τίτλο «Ο ένοικος» (1989) όπου ο ισπανός συγγραφέας Χαβιέρ Θέρκας φαίνεται να έχει πετύχει μια καταπληκτική ισορροπία ανάμεσα στον λογοτεχνικό μιμητισμό, στη νοηματική πυκνότητα και σε ένα είδος μυθοπλαστικού υπνωτισμού που αποζημιώνει στο τέλος τον αναγνώστη.

Στο μυθιστόρημα αυτό, στο επίπεδο της πλοκής δεν συμβαίνει απολύτως τίποτε το αξιοσημείωτο. Τα γεγονότα από μόνα τους είναι μονότονα, ένας βαρεσιστημένος και νοθρός φαύλος κύκλος που οι κοινοί θνητοί ονομάζουν καθημερινότητα.

«Τα πάντα επαναλαμβάνονται» συλλογίζεται διαρκώς ο κεντρικός ήρωας Μάριο Ρότα, ο οποίος εργάζεται ως καθηγητής φωνολογίας σε ένα πανεπιστήμιο των μεσοδυτικών ΗΠΑ. Το ενδιαφέρον μας γι' αυτόν αρχίζει ένα πρωί που βγαίνει για τρέξιμο και παθαίνει διάστρεμ-

μα όταν, επιχειρώντας να κόψει δρόμο, πέφτει άσχημα πάνω σε ένα παρτέρι με ντάλιες.

Ο συγγραφέας στίνει αυτή την κακοτοπιά στον ήρωά του και προοδευτικά θολώνει τους διαδρόμους του μυαλού του με δηλητηριώδη, εμμονικά παρασθησιογόνα. Τα συμπτώματα της ψυχοπαθολογίας του όμως έρχεται να τα

κουρδίζει ο Ντάνιελ Μπέρκοβιτς, ο καινούργιος γείτονας και συνάδελφός του, ο οποίος γίνεται άθελά του η αφορμή να χάσει ο Μάριο την επαφή με την πραγματικότητα.

Από τη στιγμή που ο Μάριο συναντά τον νέο «ένοικο» η μία κακοτυχία διαδέχεται την άλλη. Χάνει ένα μέρος του μισθού του, χάνει το γραφείο του στο

Στον «Ένοικο» ο ισπανός συγγραφέας Χαβιέρ Θέρκας πέτυχε μια καταπληκτική ισορροπία ανάμεσα στον λογοτεχνικό μιμητισμό, τη νοηματική πυκνότητα και ένα είδος μυθοπλαστικού υπνωτισμού που αποζημιώνει τον αναγνώστη

πανεπιστήμιο (το οποίο αρχίζει να αμφισβητεί την ακαδημαϊκή του επάρκεια) και ψυχανεμίζεται ότι θα χάσει και τη γυναίκα που (νομίζει ότι) αγαπά.

Ο κόσμος του ήρωά είναι ένας κόσμος αβεβαιότητας και ανεξέλεγκτης αυτοκαταστροφής. Στην ουσία βιώνει ένα πολύ συγκεκριμένο είδος επίθεσης: νομίζει ότι κάποιος έρχεται να εγκαταστήσει μέσα στην ίδια τη ζωή του και να τον εξαφανίσει. Βιώνει έναν εφιάλτη που κατασκεύασε ο ίδιος με υλικά από την πιο ανασφαλή εκδοχή του εαυτού του.

«Είναι σαν καταδίκριση, να θέλεις πάντα αυτό που δεν έχεις και να μη θέλεις ποτέ αυτό που έχεις». Ο Θέρκας εγκαινιάζει την πραγματικότητα στη μυθοπλασία του λίγο προτού η τρέλα καταπεί σαν μαύρη τρύπα τον ήρωά του. Η διάκριση αυτής της καθοριστικής στιγμής είναι η απόδειξη του ταλέντου του.

Ο συγγραφέας που αγαπούν οι νομπελίστες

Γεννημένος το 1962 στο Ιμπαερνάντο της επαρχίας Κάθερες, ο Χαβιέρ Θέρκας ανήκει στην αφρόκρεμα της σύγχρονης ισπανικής λογοτεχνίας. Ο Ρομπέρτο Μπολάνιο έγραψε προτού πεθάνει ότι «ο Χαβιέρ Θέρκας είναι ένας από τους καλύτερους συγγραφείς που γράφουν στα ισπανικά». Τα βιβλία του συναντούν διεθνή απήχηση και έχουν αποσπάσει εγκωμιαστικά σχόλια από συγγραφείς όπως οι

(νομπελίστες) Μάριο Βάργκας Λιόσα, Τζ. Μ. Κουτσί και Ντόρις Λέσινγκ. Ο Τζορτζ Στάνιερ έγραψε ότι βιβλία όπως οι «Στρατιώτες της Σαλαμίνας» (Πατάκης, 2001) θα έπρεπε να κατατάσσονται στα κλασικά έργα. Το εν λόγω μυθιστόρημα, που τον έκανε ευρύτερα γνωστό, έχει μεταφραστεί σε περισσότερες από 25 γλώσσες και κέρδισε το Independent Foreign Fiction Prize. Από το 1989 ο Θέρκας εργάζεται ως

καθηγητής Ισπανικής Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο της Χερόνα. Στα ελληνικά κυκλοφορεί επίσης το μυθιστόρημά του «Η ταχύτητα του φωτός» (Πατάκης, 2005), ενώ αναμένουμε και το «Anatomia de un instante» (που ασχολείται με το αποτυχημένο πραξικόπημα του αρχισυνταγματάρχη Αντόνιο Τεχέρο το 1981) το οποίο τιμήθηκε το 2010 με το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος της Ισπανίας.